14. Róðrarskip. Heiti hinna ýmsu hluta þess.

---

14 1/2 blað oct. Ekki með rithönd Jóns Pálssonar.

Skip í byggingu:

1. Settur á stokkana kjölur með undirlotunni og aftur og fram stefninu, áfast á stefnunum hnéfill. Austan fjarðar var hnéfill smíðaður laggjaftur, við Faxaborg smíðaður á Skáneyðum.
2. Lagðar kjölsíður (með kjöl hvoru megin)
3. Reistur byrðingur (venjul. 9 borð, bæði á bátunum, 11 á skipunum)
4. Settir hástokkar. (fyrir síðum beggja vegna, fram og aftur af þeim, fast at stefnunum, eru slíður
5. Felld böndin, eitt band undir hverri þóftu og eitt í miðju rúmi (milli þófta) undir kluður heitir sá hluti bandsins er tekur þvert yfir botn

skipsð upp að reisi umfari
í skipssíðu ofaná enda undir-
hluta koma áfellur, og ná
uppí hástokk með efri enda,
áfellur eru festar á undirhlut
með hnoðgadd sem stendur
utanað gegnum skó (byrðing-
inn) undirhlut og áfelluta
þar hnoðuð armaró. og
armarnir beygðir niður
hvorumegin til að verja að
áfelluta og undirhluta ~~að~~
rífni
6. Settar (lagðar) þóftur, undir
hverri þóftu ~~er~~ miðri, er
Sneldan sett, Refnagli er
rekinn niður í miðja þóftu
og ofaní efri enda Sneldu,
neðri endi Sneldu festist
í undirhlut miðjan, og neð-
an undir Sneldu. netan í
undir hlut miðjum er
allmikið gróp. er Sog heitir
það er til að sjórinn sem í
skipkemur geti því betur
runnið langs eptir skip-
inu með kjölinum, sá
sjór er austur nefndur,
7 neðan við hástokka, mál 5-
rúml. á skipum, 4 á bátum
koma langbönd, þau eru
lítilegir listar ferkantaðir og
liggja innanvert á áfellum
fast uppvið þóptur og ná, að
framan fyrir fremstu þóptu
og aptur fyrir austurrúm
8 þá er settur biti; í þóptu stað,
fyrir aptan austurrúm,
hann liggur ekki niðri á
lángböndum, heldur ofan
á hástokkunum og taka eidar
báðir aðeins út af borði; enn

miðri bita er þó þöptu sett
og var myndað hús eða stokkur
á milli, uppað bitanum.
með fjölum að aptan og fram-
an og var opið á miðri fjöl að
framan, mátulegt fyrir hönd,
þetta nefndist Bithús, eða
bitahús, á[x] fjölina var oftast
skorin nokkur orð eða hending
úr versi, oftast voru þessi
orð á skip um aurstann fjár-
n lgeð mönnum með öllum
og gefi blessun sína.
að framan. Sitt hvoru megin
við bithússdyr var allopt
skorið nafn skipsins og ártal er
það var byggt. Yfir miðjum skut
var skorbiti, er lá þvert yfir
skip ofan á slíðrinum og tók að-
eins út af borði sem hinir,

x á aptur fjölina

Sjá, II

V

9. aptast og fremst við Stefni voru Stafnlokk, hæfilega há fyrir því að sitja á: er í Stefni voru og aptur af fram Stafnlokki og fram af aptur Stafnlokki voru bríkur með hvorri hlið, er opt nefndust Slíður, t.d. Sat Sá er Skýrði til ast á Slíðri, sjaldnar á Skör-biti. ef brimsamt eða ósjór var farinn

10 Piljur voru grindur, lauslega er hlífðu skipsbotni fyrir :
Sliti× og ná jafnt út í síðurnar og undir hlutannir, fremsta og aptasta pilja, er auðvitað voru þríhyrninga, nefnast Plitt

11. Keypastokkar eru festir ofaná Hástokkinn, ýmist með Skrúf um, eða járnboltum. Sem Standa niður í gegnum keypst.

× af ofan

og Hástokk og lokað að neðan
með Splitti; = járnflein er
gengur í gegn um gat í gegnum
er á enda boltans, hver þessir
nefndast af framm og felli nefj-
um, sem áran leikur á
milli.

12, aptast í hverju róðrarúmi
heitir Stóll, það er Spíta sem
þá er kölluð ráng, með
ofan úr langbandi miðrar
að undirhlut, er þversett í
: Spíta sem liggur af undir-
hluta miðrúmsins og aptur
í undirhluta undir næstu
þóftu aptar, Hlummur heitir
trjebútur úr Eik og hvílir hver
endi í Stólunum við hvora
síðu skipsins; þóftulagsmenn
spyrna í hlumm saman er
þeir róa, hlummar eru og

aðallega hafðir til að setja skip
á þeim upp ~~af~~ og niður.

13. Drag er flöt járnstöng er
nær stefna á milli niðan
á kjöl, fest með nöglum. —
er nefndir eru Stöppur, falla
hausarnir slétt ~~niður~~ í
götin, til að varast dragbít.

14. Stelling heitir viðarplata
með gati í gegn ~~og~~ gjört
járnspöngum beggja megin
við gatið hinu höfð til að
láta mastur standa í og er
vel fest langs yfir kjöl á 2–3
miðju hluta, svo, sem tryggast
sje.

15. Hálok heitir yfir Stafnloki:
efst jafnt borði, fast við
Stefni;

16 Lísti er utan á byrðing efst,
Stefna á milli, flatur við

síðan er meginn hálfhring-
utan í
með Stýri er Stýrt og því
Stjórnað með Stýris-Sveif
(eða Stjórnvöl og taumum
í fyrri daga)
Stýri leikur á 2 Krókum
í 2 lykkjum er á Stefni
eru fest.
Þó ætti Skip að vera til
búið, enn Árar og Seglássl-
verður lýst mest, í blaði;

2 Strik = eru undir nafn-
hluta í Skipi. enn 1 Strik
— undir atriða nöfnum
er þannig enn nefnd.

II

Íveiðbók við Skipið

Svonefnt Hálstr heitir líka Krappi nafnið Hálstr nam vera fornara og fremur til heyrt stærri skipum,

Hnýfilbólti — (líka nefndur Kollhaudur, fornt nafn) er á enda hverrar þóftu og ~~skipum~~ festur uppi hástokka annarendinum en hinn innan á þóftuna með slaand gaddi og arnaró í hvorum enda,

Járnbur krími sem bönd ekki á milli klett una, heldur Tálbönd, þau náðu ofan úr hástokks niður undir Kjöl. var því hægara um að auka með auknum Fraginn, er undir hleður var ekki fær,

Ulfgrennar sem fest voru við stafnlokin, munu hafa heitið stafnlokseyru en ekki slíður, slíður voru framhald af hálslokunum að stefninum, sem fyr getur. Þessa fjöla munu menn hafa kallað miðinhlut sem eystra hjet aðeins miðinhol, sem fyr er sagt,

Neglugat var ávalt stjórnbordsmegin við kjöl. aptar lega í skut og negla (alltaf tappi) sett í,

Dinkisi hjet lítið neglugat aptar en neglugat, aptast við kjöl, svo mætti þurrtæma austur úr skipi er á þurt var sett, þegar rann um neglugat hjet að blæða.

Sigling

Mastur stóð í stellingu
studd af spöng í þóptu.
Stag var treyst í hnoð
hátt (hnoð = salning = korfa)
Stög tvö á báðu borð, af
byrðingum var stór,
Kulstagur var til vara
vindmegin = er skifti
Stag lá og að stafni, sterkt
á mastri framan
Seglfremst kom klýfir
krektur á útleggjara.
Strengdur í stafnlokseyra.
~~Strengd~~, strítt, á [illegible] undnu
kefli;
Stagfokka með stagi; kladdi
barka breiðum.
Spryt spennti segl upp, spennt
í rakka á mastri, kló var í
segli neðst og teygð og fest aptar,

Rábönd voru um mastur
og tengdu segl við, Háls var
neðst við mastur á segli.
Toppband hjet efsta ráband
veðurkló. efst og aftan á
segli. er sprit stóð í, gegnt
Halska, Veðurkló hjet
og gýgur. og gýgtó. lína sem
þá festu lá að masti þvert
og niður. Svo draga mátti
seglið brátt saman í vind
hviðum, (orðið gýgr og gýgtó
er fjandamál, líka þekt í
vestmannaeyjum og notað
þar fyrr meir.)
„á kulborða" og „hljeborða" hjet
er talið var um vindmegin
skipsins eða skjólmegin
Með ári var róið, á ári
var: blað fremst, þá leggur.
þá stokkur og loks hlummur
í höndunum manna.

á árar blaði var fjöður og bak.
á árastokk voru þrír skautar
framskauti, leguskauti
og felli- eða aptur skauti
áttrætt skip hafði 4 rúm
Framrúm, andþóf, - miðskips
og austur rúm, fremst var í
skipi barki, aptast skutur
á bita sátu yfirskipsmenn,
þeir er í barka nefndir voru
á Hnútunni (eggjamál)
Önglar voru misstórir, þorska
önglar gripu ödd. goggar að innan
minnu, meðal öngull greip álfu-
lið flatan, goggar álfuliða á
röng, Önglar voru smíðaðir úr
lítt stæltu járni, (Kaldór?)
og lystar skeiðin, öngli hjer
svarfið öngul efni. að leggja öngul
hjet að beygja öngli til önguls.
Bugur hjelt beitu á miðju. en

ef bugur var lagður með odd-
hjet það hneif (S.br. Frönsk
hneif), á öngul var kleppa-
lykkju undir á leggnum í stað
gats eða spaða, það hjet
Sakka, flött og rendbogin, eða
Vaðsteinn, með skoru í kring
í toppinn og vaðsteinn var
Lóð (Steinn álar, með gati.
er færið var bundið í, annars-
vegar, sem öngultaumur hins-
vegar.
Að hafa uppi færi; var að draga
færi inn í skip ef átti
að hleypa, þegar fiskimenn
voru að leita, að hanka upp
var að gera upp færið sína leið og
inn var dregið, ef ekki var
búist við að renna aftur.
Hnallur var í skipi árar klumbur
og nokkuð af stærð af gamalli ár.

Var lítill *Kengur* í til að
laga þveglu með, ef þeir höfðu
rjettst upp svo af lagast.
Í *beitihúsum* voru geimdir
hnífar og brýni o.fl.
Hákalla hnífur undir
Slíðri og *Ífæra í bandi*
Austurstrog í austur rúmi
og *krókur* í *Barka*, sem sjald-
an var þó vani.